

K diskusii o ukončení odberu ruských energetických surovín - dopady na Slovenskú republiku

Alexander Duleba, Výskumné centrum SFPA, n.o.,

Október 2025

Zhrnutie:

- Slovensko, ktoré bolo pred rokom 2022 silne závislé od ruských zdrojov energie, môže byť do konca roka 2027 úplne zásobované z iných zdrojov. „Závislosť“ je preto politickým mýtom.
- **Zemný plyn:** Zásobovanie Slovenska je v súčasnosti v plnej miere možné z iných zdrojov, avšak za vyššie náklady. Plyn na Slovensku je už teraz pre firmy takmer najdrahší v EÚ, aj keď tento rok približne 50 % plynu pochádza z Ruska.
- Štátna plynárenská spoločnosť SPP má záujem o dodávky z Ruska kvôli výhodným prepravným podmienkam a dlhodobej zmluve s Gazpromom. Motivácia je teda komerčná.
- **Ropa:** Slovenská vysoko komplexná rafinéria Slovnaft využila trojročnú výnimku zo sankcií EÚ a do roku 2027 postupne prechádza na neruskú ropu. Pomáha jej pri tom priame napojenie na ropovod Adria a kazašské druhy ropy, ktoré majú podobné zloženie ako ruské. Napriek vysokým investíciám do prechodu (minimálne 130 mil. EUR) a vyšším nákladom na dopravu (100 mil. EUR/rok) sa na slovenskom trhu zatiaľ neobjavili cenové šoky.
- **Jadrové palivo:** Slovenský prevádzkovateľ jadrových elektrární prechádza od ruského dodávateľa TVEL k americko-kanadskému dodávateľovi Westinghouse. Kompatibilné palivové články vyvíja aj francúzsky koncern Framatome. To znamená, že v skutočnosti už neexistuje závislosť od ruských palív.

- **Dôsledky/náklady:** Dodatočné náklady postihnú predovšetkým štátnu spoločnosť SPP a Slovnaft. Pre hospodárstvo a domácnosti sa neočakávajú žiadne dramatické dôsledky. Slovenské firmy platia v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ aj tak vysoké ceny za plyn – ruský plyn nie je pre konečných zákazníkov „lacnejší“.
- **Tranzit plynu:** Výpadok príjmov z tranzitných poplatkov od roku 2025 je výrazne nižší ako politicky uvádzaných 500 mil. EUR ročne. Odhadovaná strata štátnych príjmov sa pohybuje medzi 74,5 a 118 mil. EUR ročne. Obnovenie nákupu ruského plynu by bolo politickým rozhodnutím, a preto by bolo možné len po uzavretí mierovej dohody prijateľnej pre Ukrajinu a jej partnerov.

o **Do akej miery je Slovenská republika schopná nahradiť dodávky ruských energetických surovín dodávkami z iných krajín?**

Pred začatím plnohodnotnej vojenskej agresie Ruska proti Ukrajine vo februári 2022, Rusko bolo takmer výlučným dodávateľom zemného plynu (90%),¹ ropy (100%) a jadrového paliva (100%) do Slovenska. Slovensko (spolu s Litvou) patrilo medzi členské krajiny EÚ s najväčšou mierou závislosti od dodávok energetických surovín z Ruska.² Tri roky vojny zásadným spôsobom prepísali mapu zdrojov a trás dodávok energetických surovín do Slovenska. Slovensko je schopné v plnej miere nahradiť dodávky zemného plynu, ropy i jadrového paliva z Ruska do konca roka 2027 v súlade s návrhom cestovnej mapy Európskej komisie na úplné ukončenie dodávok energetických surovín z Ruska.³ Samozrejme, vyžiada si to zvýšené náklady zo strany hlavných odberateľov ruských surovín (SPP, a.s. – plyn, Slovnaft, a.s. – ropa, Slovenské elektrárne, a.s. – jadrové palivo), avšak, nebude to mať dramatické dopady na spotrebiteľov a ekonomiku Slovenska. Energetická závislosť Slovenska od Ruska je v súčasnosti už len politický mýtus, nie ekonomická realita.

Zemný plyn

Gazprom najprv znížil a postupne takmer zastavil dodávky plynu európskym odberateľom v období 2021 – prvá polovica roku 2022. V auguste a septembri 2022 ceny plynu na najväčšom referenčnom obchodnom uzle v Európe (TTF v Holandsku) dosiahli historické maximá keď prekročili €300/MWh. Výpadok dodávok z Ruska (40% podiel na dodávkach plynu do EÚ pred vojnou) spôsobil energetickú krízu a doslova paniku na trhoch najmä v členských krajinách,

¹ 10% dodávok pripadalo na 11 ďalších spoločností, ktoré ho nakupovali na európskych obchodných spotoch. Aktualizované zoznamy spoločností s licenciou na dodávky plynu na slovenskom trhu v období 2022-2025 pozri: „Zoznam dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu“, Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR, 4.1.2025, <https://www.urso.gov.sk/zoznam-dodavatelov-plynu-poskytujucich-univerzalnu-sluzbu/>.

² „Which countries are most reliant on Russian energy“, International Energy Agency, <https://www.iea.org/reports/national-reliance-on-russian-fossil-fuel-imports/which-countries-are-most-reliant-on-russian-energy> (navštívené 4.10.2025).

³ „Roadmap to fully end EU dependency on Russian energy“, European Commission, 6.5.2025, https://commission.europa.eu/news-and-media/news/roadmap-fully-end-eu-dependency-russian-energy-2025-05-06_en.

ktoré sa dlhodobo spoliehali na dodávky plynu z Ruska, medzi nimi i Slovenska. V krízovej situácii, ktorá nastala v prvej polovici roku 2022, a je potrebné zdôrazniť, že v priebehu niekoľkých mesiacov, sa vláde SR vedenej Eduardom Hegerom v spolupráci s vedením SPP, a.s. (od roku 2014 je v 100% vlastníctve štátu) podarilo zabezpečiť alternatívne dodávky plynu do Slovenska. Ruský plyn sa v roku 2022 podieľal na celkovej spotrebe Slovenka (4,5 miliárd m³) iba 8%. 32% spotreby vykryli dodávky potrubného plynu z Nórska (cez Nemecko a ČR) na základe dohody uzavretej do konca roka 2023.⁴ 34% spotreby vykryli dodávky skvapalneného plynu (ďalej LNG) najmä z USA dopraveného cez LNG terminály v Chorvátsku, Taliansku, Belgicku a Veľkej Británii.⁵ Hegerova vláda v spolupráci s SPP, a.s. zabezpečila v krízovej situácii v roku 2022 74% dodávok plynu, 26% dodávok zabezpečilo ďalších 11 spoločností, ktoré disponujú licenciou na obchodovanie s plynom na slovenskom trhu. Po dlhých desaťročiach bol rok 2022 prvým rokom, v ktorom podiel ruského plynu na celkovej spotrebe plynu SR klesol zo 100% na menej než 10%. Riešenie krízovej situácie v roku 2022 ukázalo, že Slovensko dokáže fungovať i s minimálnymi dodávkami ruského plynu a pri troche politickej vôle a manažérskeho nasadenia vlády i SPP, a.s., dokáže fungovať i bez nich. Gazprom obnovil dodávky plynu do Európy v roku 2023, avšak, s výnimkou slovenskej spoločnosti SPP, a.s. a maďarskej MVM Group, iné európske spoločnosti, hlavní obchodní partneri Gazpromu v členských krajinách EÚ, prestali ruský plyn odoberať. Väčšina z nich podala žalobu na Gazprom na Štokholmský arbitrážny súd za neplnenie zmluvných podmienok pri prerušení dodávok v rokoch 2021 (zníženie a zastavenie dodávok do Poľska cez plynovod Jamal) a 2022 (zníženie a zastavenie dodávok cez magistrálny plynovod Bratstvo i Nord Stream), pričom všetky arbitrážne konania sa zatiaľ skončili úspechom európskych spoločností (napr. poľská spoločnosť PGNiG, nemecké spoločnosti Uniper a RWE, české spoločnosti ČEZ a Net4Gas, ukrajinský Naftogaz, rakúska OMV a pod.).⁶

Vďaka opatreniam v oblasti rozvoja plynárenskej infraštruktúry, ktoré boli realizované po plynovej kríze v roku 2009, subjekty pôsobiace na slovenskom trhu s plynom majú možnosť uzatvárať obchodné zmluvy s dodávateľmi z rôznych krajín bez obmedzení, ktoré by mohli vyplývať z nedostatočnej fyzickej infraštruktúry tranzitu a distribúcie plynu. Slovenská plynárenská sústava je prepojená so všetkými susednými krajinami a cezhraničná prepravná kapacita vysoko prekračuje spotrebu plynu na Slovensku, ktorá sa dlhodobo pohybuje medzi 4,3 - 5,6 miliárd (mld.) m³/rok:⁷

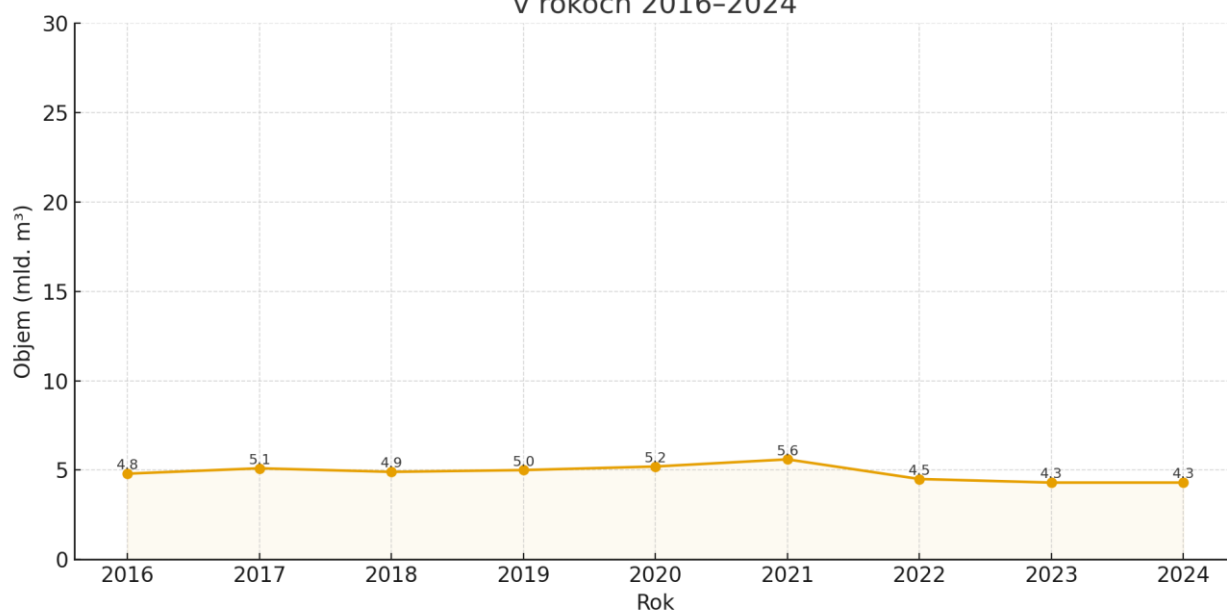
⁴ „Slovensko znižuje závislosť od ruského plynu. SPP podpísal kontrakt s Nórskom“, *TASR, ta3*, 27.5.2022, <https://www.ta3.com/clanok/237191/slovensko-znizuje-zavislost-od-ruskeho-plynu-spp-podpisal-kontrakt-s-norskom>.

⁵ „Slovensko znížilo závislosť na ruskom plyne o 66%, povedal Sulík“, *týždeň*, 27.5.2022, <https://www.tyzden.sk/politika/85116/slovensko-znizilo-zavislost-na-ruskom-plyne-o-66--oznamil-sulik/>.

⁶ Prehľad a výsledky arbitrážnych konaní je možné vyhľadať podľa názvov spoločností na stránke GAR *Global Arbitration Review*, <https://globalarbitrationreview.com/> (navštívené 4.10.2025).

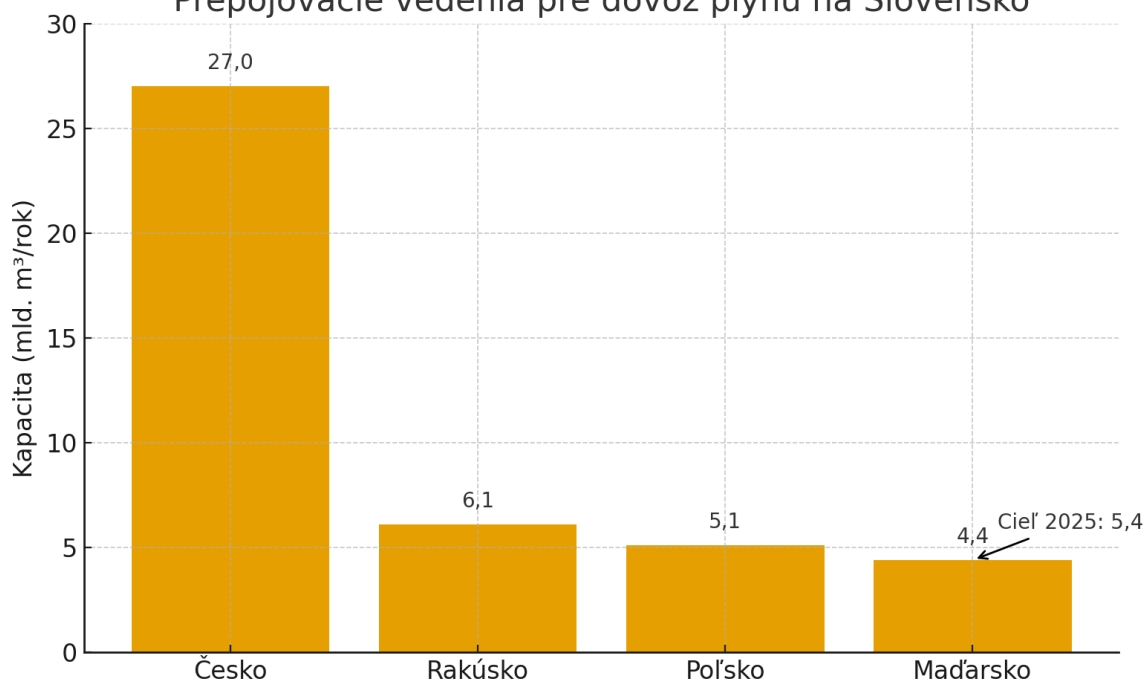
⁷ „Správa o výsledkoch monitorovania bezpečnosti dodávok plynu“, Ministerstvo hospodárstva SR, júl 2014; Teraz.sk, 13.1.2025.

Ročná spotreba plynu na Slovensku v rokoch 2016–2024

Ročná vstupná kapacita cezhraničných interkonektorov na dovoz plynu na územie Slovenska vybudovaných po plynovej kríze v roku 2009 je nasledujúca: ⁸

Prepojovacie vedenia pre dovoz plynu na Slovensko

Bez cezhraničného prepojenia s Ukrajinou (vstupná kapacita tranzitného plynovodu vedúceho z Ruska cez Ukrajinu na územie SR je 90 mld. m³),⁹ sumárna vstupná kapacita prepravnej plynárenskej sústavy národného operátora spoločnosti Eustream, a.s. na územie Slovenska zo všetkých ostatných smerov (ČR, Rakúsko, Poľsko a Maďarsko) je 43,7 mld. m³ čo 9-násobne

⁸ „Plán rozvoja prepravnej siete spoločnosti eustream, a.s., na obdobie 2024-2033“, eustream, 2024.

⁹ 90 mld. m³ je aktuálna ročná kapacita výtlaku kompresorovej stanice vo Veľkých Kapušanoch, avšak, technická kapacita štyroch paralelných línii magistralneho plynovodu vedúceho z Ruska cez Ukrajinu na Slovensko je 120 mld. m³ (4x30 mld. m³).

prevyšuje priemernú ročnú spotrebu Slovenska na úrovni 4,8 mld. m³/rok za posledných 9 rokov (2016-2024). Dôležitým prvkom prepravnej infraštruktúry sa stali i dve nové kompresorové stanice (Veľké Zlievce na hranici s Maďarskom a Lakšárska Nová Ves na hranici s ČR) vybudované po plynovej kríze v roku 2009, ktoré spolu s kompresorovou stanicou vo Veľkých Kapušanoch na hraniciach s Ukrajinou umožňujú tranzit plynu cez územie Slovenska všetkými smermi – z východu na západ, zo severu na juh a opačne. Ďalším dôležitým prvkom prepravnej infraštruktúry sú podzemné zásobníky na uskladňovanie plynu, ktoré v súčasnosti majú kapacitu 3,5 mld. m³ na území Slovenska (2,9 mld. m³ zásobník vo vlastníctve Nafta, a.s. a 0,6 mld. m³ zásobník vo vlastníctve spoločnosti Pozagas, a.s.) a 0,5 mld. m³ zásobník na území ČR vo vlastníctve SPP Storage, s.r.o., ktorý je napojený na slovenskú plynárenskú sústavu. Spoločná kapacita podzemných zásobníkov mierne prekračuje 4 mld. m³ a takmer sa blíži k objemu ročnej spotreby plynu Slovenska.¹⁰ V pomere objemu uskladňovacích kapacít a ročnej spotreby je Slovensko jedna z najbezpečnejších členských krajín EÚ pokiaľ ide o dodávky zemného plynu.

Na slovenských hraniciach neexistujú úzke infraštruktúrne miesta, ktoré by problematizovali dopravu plynu na územie Slovenska resp. obmedzovali slovenské subjekty pôsobiace na trhu s plynom pri jeho nákupe v zahraničí, doprave na Slovensko alebo jeho uskladňovaní s prístupom k plynovodnej sústave. Jedným z dôsledkov rozvoja infraštruktúry po plynovej kríze v roku 2009 je postupný trend znižovania obchodného podielu SPP, a.s. na slovenskom trhu. SPP, a.s. dodáva plyn svojim slovenským zákazníkom prostredníctvom dcérskej spoločnosti SPP – distribúcia, a.s. (100% vlastníkom je SPP Infrastructure, a.s., v ktorej štát kontroluje 51% akcií a 49% akcií patrí spoločnosti EP Infrastructure, dcére skupiny EPH).¹¹ Pred reformou trhu s plynom v rokoch 2004-2006, SPP bol monopolným (100%) dodávateľom plynu na území SR. V roku 2010, rok po plynovej kríze v januári 2009, podiel SPP, a.s. na slovenskom trhu s plynom predstavoval 82%,¹² v súčasnosti (september 2025) je to 64,5%. Ďalšími významnými hráčmi sú spoločnosti MET Slovakia (8,2 %), Východoslovenská energetika (VSE, 6,6 %) a ZSE Energia (4,4 %). Zhruba desiatka ďalších spoločností má každá podiel na trhu menší než 3%.¹³

VSE a ZSE sa spojili a od júla 2025 pôsobia ako jedna obchodná spoločnosť s názvom Energetika Slovensko s podielom na trhu viac než 10%.¹⁴ V júli 2024 ZSE v spolupráci s poľskou spoločnosťou PK Orlen uzavrela kontrakt na dovoz LNG z USA, ktorý sa bude dovážať do litovského terminálu v Klaipėde a odtiaľ prepravovať cez Poľsko a slovensko-poľské cezhraničné prepojenie na územie Slovenska. Dodávky by mali pokryť jednu tretinu potreby zákazníkov ZSE (a VSE) na území SR (západné a východné Slovensko).¹⁵ Ide vôbec o prvý kontrakt slovenskej spoločnosti, inej než SPP, a.s., na dovoz LNG na Slovensko. Je potrebné zdôrazniť, že až vďaka tomuto kontraktu sa začalo v priebehu roku 2025 využívať slovensko-poľské cezhraničné prepojenie, ktoré je k dispozícii na komerčnú prepravu plynu od roku 2022.

¹⁰ „Plán rozvoja prepravnej siete spoločnosti eustream, a.s...“, ibid.

¹¹ SPP Infrastructure, <https://www.sppi.sk/>.

¹² „SPP si vlani udržal 82-% podiel na slovenskom trhu s plynom“, *TASR, oPeniazoch.sk*, 12.5.2011, <https://openiazoch.zoznam.sk/cl/104666/SPP-si-vlani-udrzal-podiel-na-slovenskom-trhu-s-plynom/>.

¹³ „SPP, MET, VSE. Aké trhové podiely majú dodávateľia plynu na Slovensku?“, *Energieportal*, 1.9.2025, <https://www.energie-portal.sk/Dokument/dodavatelja-plynu-energiei-podiely-statistika-111817.aspx>.

¹⁴ „ZSE Energia a VSE sa zlúčia, ohlásili nové obchodné meno“, *Energieportal*, 29.5.2025, <https://www.energie-portal.sk/Dokument/zse-vse-energetika-slovensko-111652.aspx>.

¹⁵ „Skupina ZSE podpísala svoj prvý kontrakt na dodávku LNG. Partnerom je ORLEN Group“, Skupina ZSE, 8.7.2024, <https://www.skupinazse.sk/app/novinky/Skupina-ZSE-podpisala-svoj-prvy-kontrakt-na-dodavku-LNG.-Partnerom-je-ORLEN-Group.html>.

Plyn z Ruska dodáva na slovenský trh iba SPP, a.s. na základe dlhodobého kontraktu s Gazpromom, ktorý je platný do roku 2034. Pôvodne bol podpísaný v roku 2008 s platnosťou na 20 rokov do roku 2028, postupne bol predlžovaný ročnými dodatkami, aktuálne je v platnosti verzia dohody s platnosťou do roku 2034.¹⁶ Po ukončení tranzitu ruského plynu cez Ukrajinu ku koncu roku 2024, od februára 2025 SPP, a.s. začal odoberať ruský plyn cez plynovod TurkStream, ktorý vedie z Ruska do Turecka po dne Čierneho mora a odtiaľ plynovodmi cez Bulharsko, Srbsko a Maďarsko je prepravovaný do Slovenska. Podľa vyjadrenia generálneho riaditeľa SPP, a.s. Vojtecha Ferenca, SPP, a.s. nakupuje v roku 2025 denne zhruba 12 miliónov kubíkov plynu pričom polovica je z neruských zdrojov.¹⁷ Ak predpokladáme, že SPP, a.s. nakupuje denne 6 miliónov kubíkov ruského plynu, ročne ide o objem zhruba 2 mld. m³ čo je menej než polovica predpokladanej ročnej spotreby Slovenska v roku 2025 (circa 4,5 mld. m³). Inými slovami, podiel ruského plynu v spotrebe Slovenska v roku 2025 bude nižší než 50%.

SPP, a.s. chce pokračovať v nakupovaní ruského plynu z komerčných dôvodov, nie kvôli tomu, že by nedokázal nakupovať plyn od iných dodávateľov alebo nevedel iný plyn dopraviť na Slovensko. Problém neochoty SPP, a.s. a súčasnej vlády SR, odstihnúť sa od ruského plynu je nesprávne považovať za problém energetickej bezpečnosti Slovenska. Je to komerčný problém SPP, a.s., pretože dlhodobý kontrakt s Gazpromom a najmä skutočnosť, že Gazprom hradil náklady dopravy plynu až na územie Slovenska, umožňoval SPP, a.s. prístup ku komerčne zaujímavému objemu plynu za relatívne nižšiu cenu v porovnaní s inými dodávateľmi. Obchodná marža a zisk z predaja ruského plynu domácim i zahraničným zákazníkom je pre SPP, a.s. komerčne zaujímavejšia než z nákupu a predaja plynu od iných dodávateľov. Žiadny iný dodávateľ nehradí a nebude hradiť dopravu plynu na územie Slovenska, cena za tranzit je súčasťou nákladov kupujúceho, nie dodávateľa. To však neznamená, že „výhodnejší a lacnejší“ ruský plyn pre SPP, a.s. znamená i výhodnejší a lacnejší plyn pre slovenské firmy (viac pozri v odpovedi na ďalšiu otázku).

Ropa

Rafinéria Slovnaft, a.s. v Bratislave je členom maďarskej spoločnosti MOL Group, ktorá vlastní i rafinérie v Maďarsku (Tiszaújváros) a Chorvátsku (Rijeka). Slovnaft, a.s. má technickú spracovateľskú kapacitu 6,1 mil. ton ropy/rok, avšak, reálna úroveň spracovania sa dlhodobo pohybuje na úrovni 5,0-5,5 mil. ton ropy/rok. Slovnaft patrí medzi najkomplexnejšie rafinérie v Európe z hľadiska pomeru využitia jednotky ropy na výrobu množstva ropných produktov meraný NCI (Nelson Complexity Index). Zatiaľ čo priemerný NCI európskych rafinérií je 6.5, rafinérií v USA 9.5, NCI Slovnaftu je 11.5.¹⁸ Slovnaft, a.s. postavil svoj strategický rozvojový plán (zhruba od roku 2000) na investíciách do efektívnejšieho spracovania ťažkých druhov ropy (najmä ruskej ropy značky Urals), z ktorých vie vyrobiť väčšie množstvo ropných produktov než z iných ľahších druhov ropy. Podľa hovorcu rafinérie Antona Molnára, v rokoch 2000 – 2014

¹⁶ „Šéf obchodu SPP Michal Lálík: Comeback ruského plynu v Európe nastane, no v obmedzenom rozsahu“, *Energoklub*, 19.5.2025, <https://energoklub.sk/sk/clanky/sef-obchodu-spp-michal-lalik-comeback-ruskeho-plynu-v-europe-nastane-no-v-obmedzenom-rozsahu-plusvideo/>.

¹⁷ „V. Ferencz: SPP sa s Gazpromom dohodol na dodávkach plynu v Q3 2025 cez južnú trasu, naďalej má záujem o obnovenie tranzitu cez Ukrajinu“, *SlovGas*, 1.7.2025, <https://www.slovgas.sk/aktuality/v-ferencz-spp-sa-s-gazpromom-dohodol-na-dodavkach-plynu-v-q3-2025-cez-juznu-trasu-nadalej-ma-zaujem-o-obnovenie-tranzitu-cez-ukrajinu/>.

¹⁸ „Production Sites“, MOLGROUP, <https://molgroup.info/en/our-business/downstream/production-sites> (navštívené 3.10.2025).

Slovnaft investoval do zefektívnenia technologického spracovania ťažkých druhov ropy takmer €1 mld.¹⁹ Slovnaft, a.s. patrí medzi významných hráčov na trhu s ropnými produktami nielen na Slovensku ale i v Českej republike (zhruba 10% podiel na trhu), svoje výrobky predáva i v ďalších, najmä susedných krajinách. Investície do spracovania ruskej ropy a význam rafinérie pri zásobovaní viacerých členských krajín EÚ boli hlavné argumenty Slovnaftu, a.s. a vlády SR v žiadosti Európskej komisii pre udelenie výnimky Slovnaftu, a.s. zo sankcií EÚ uvalených na dovoz ruskej ropy v rámci 6. sankčného balíka schváleného v júni 2022.²⁰ Argumenty boli rešpektované a Slovnaft, a.s. spolu s maďarskou rafinériou skupiny MOL v Tiszaújváros, dostal dočasnú výnimku zo sankcií týkajúcich sa spracovania ruskej ropy dovezenej potrubím (ropovod Družba). Výnimka umožňovala Slovnaftu, a.s. pokračovať v spracovaní ruskej ropy, avšak s podmienkou, že výrobky bude umiestňovať iba na slovenskom, českom a ukrajinskom trhu.²¹

Platnosť výnimky zo 6. sankčného balíka, ktorá bola niekoľkokrát predlžovaná, sa definitívne skončila 5. júna 2025. Podľa hovorca Slovnaftu, a.s. Antona Molnára, posledné tri roky rafinéria využila na to, aby otestovala 14 druhov ropy, z ktorých si dokáže vyrobiť originálnu ropnú zmes tak, aby čo najefektívnejšie využila vlastné technologické kapacity. V apríli 2024 bola rafinéria na krátky čas odstavená pre úpravu technologických procesov s cieľom pripraviť sa na spracovanie alternatívnych zdrojov ropy. Investície do adaptácie výrobných procesov si vyžiadali €130 mil.²² Úplný prechod na spracovanie neruskej ropy v Slovnafte, a.s., nebude jednorazový kvôli optimalizácii nákladov s tým spojených a bude prebiehať postupne do konca roku 2027.²³

Podobné zloženie ako ruská ropa značky Urals má i ropa ťažená v Kazachstane, ktorá by sa mala stať pre Slovnaft, a.s., jednou zo základných súčastí diverzifikačného portfólia po ukončení spracovania ruskej ropy. Ropa sa bude dopravovať z Kazachstanu ropovodom do ruského terminálu Novorossijsk na Čiernom mori (ropovod prevádzkovaný Caspian Pipeline Consortium - CPC) odkiaľ sa môže prevážať do ukrajinského terminálu Pivdennyj a odtiaľ ukrajinskými ropovodmi, ktoré sa napájajú na ropovod Družba na Slovensko. Slovnaft, a.s. chce i naďalej využívať ropovod Družba aj pre dodávky ropy z Kazachstanu, pretože podľa zástupcov spoločnosti, je doprava cez ropovod Družba lacnejšia než iné alternatívy. Kazašskú ropu je možné prepravovať i tankermi z ruského terminálu Novorossijsk do chorvátskeho terminálu Omišalj a ďalej ropovodom Adria na Slovensko.²⁴

¹⁹ Nagyová, L., „Slovnaft môže mať ropu už aj zo Saudskej Arábie“, *Pravda*, 10.2.2025, <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/345129-slovnaft-moze-mat-ropu-uz-aj-zo-saudskej-arabie/>.

²⁰ „Russia's war on Ukraine: EU adopts sixth package of sanctions against Russia“, European Commission, 3.6.2022, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2802.

²¹ „Slovnaft bude zásobovať český trh aj po skončení výnimky na ruskú ropu“, *Teraz.sk*, 2.6.2025, <https://www.teraz.sk/ekonomika/slovnaft-bude-zasobovat-cesky-trh-aj/882571-clanok.html>.

²² „Bratislavskú rafinériu Slovnaft čaká odstávka, preinvestuje 130 miliónov eur“, *energia*, 23.4.2024, <https://www.energia.sk/bratislavsku-rafineriu-slovnaft-caka-odstavka-preinvestuje-130-milionov-eur/>.

²³ „Slovnaft bude zásobovať český trh aj po skončení výnimky na ruskú ropu“, *TASR, hnonline.sk*, 2.6.2025, <https://hnonline.sk/finweb/zahranicna-ekonomika/96215426-slovnaft-bude-zasobovat-cesky-trh-aj-po-skonceni-vynimky-na-rusku-ropu>.

²⁴ „Skupina MOL a KazMunayGas podpísali dohodu o obchodovaní s ropou“, Slovnaft, 7.8.2025, <https://slovnaft.sk/sk/o-nas/pre-media/tlacove-spravy/#skupina-mol-a-kazmunaygas-podpisali-dohodu-o-obchodovani-s-ropou>; „Nezostávala iná možnosť než podpísať, hovorí Slovnaft o novej dohode s Chorvátmi“, *Energieportal*, 27.2.2025, <https://www.energie-portal.sk/Dokument/slovnaft-janaf-mol-adria-ropa-111430.aspx>.

Ako hlavnú alternatívnu dopravnú trasu (k ropovodu Družba) bude Slovnaft, a.s. využívať ropovod Adria, ktorý spája ropný terminál v chorvátskom Omišalji na Jadranskom mori s maďarskou rafinériou v Tiszaújváros (spracovateľská kapacita 8,1 mil. ton ropy/rok) a končí v rafinérii Slovnaft, a.s. (6,1 mil. ton ropy/rok).²⁵ Prepravná kapacita ropovodu Adria po jeho modernizácii v roku 2014 je 14 mil. ton ropy/rok (6 mil. ton ropy/rok na cezhraničnom prepojení Maďarska so Slovenskom) čo zodpovedá maximálnej ročnej spracovateľskej kapacite Slovnaftu, a.s.²⁶ Preprava ropy v objeme 5,5 mil. ton cez ropovod Adria bude stáť Slovnaft, a.s. zhruba o €100 mil. viac než doprava cez ropovod Družba. Dodávky ropy do Slovnaftu, a.s. cez ropovod Adria by v roku 2025 mali zabezpečiť už zhruba 40% celkových ročných dodávok.²⁷

Slovnaft, a.s. využil obdobie od schválenia 6. balíka sankcií EÚ v júni 2022 do ukončenia sankčnej výnimky v júni 2025 na to, aby sa technologicky pripravil na spracovanie iných druhov ropy a zabezpečil si alternatívnu trasu ich dodávok. Slovenský trh s ropnými produktmi nezaznamenal žiadne cenové výkyvy alebo otrasy v dôsledku ukončenia sankčnej výnimky pre Slovnaft, a.s. pri spracovaní ruskej ropy v júni 2025.

Jadrové palivo

Slovensko prevádzkuje 5 jadrových blokov s reaktormi sovietskeho typu VVER-440 (2x – JE Jaslovské Bohunice a 3x – JE Mochovce). Na prevádzku jedného reaktora VVER-440, podľa Slovenských elektrární, a.s., je potrebných sedem až deväť ton uránového paliva ročne. To znamená, že ročná spotreba jadrového paliva na Slovensku sa pohybuje na úrovni medzi 35-45 ton. Aktuálne, v členských krajinách EÚ a v Ukrajine je v prevádzke spolu 17 jadrových blokov s reaktormi typu VVER-440, vrátane 5 na Slovensku.²⁸

Až do roku 2023 bola výhradným dodávateľom jadrového paliva do reaktorov VVER-440 v európskych krajinách ruská spoločnosť TVEL, dcérska spoločnosť ruského štátneho koncernu Rosatom. Novšiu verziu jadrového paliva pre VVER-440 vyvinula najprv pre potreby ukrajinských JE kanadsko-americká spoločnosť Westinghouse vo svojom švédskom podniku vo Västerås. Prvýkrát bolo nové alternatívne palivo Westinghouse použité v septembri 2023 v blokoch VVER-440 v JE v ukrajinskom meste Rivne.²⁹ Odvtedy sa stalo alternatívou pre palivo dodávané ruskou spoločnosťou TVEL pre všetky ukrajinské JE, ktoré prevádzkujú reaktory typu VVER-440. V roku 2025 Westinghouse dodala prvýkrát jadrové palivo do ČR pre JE Dukovany a Temelín, a uzavrela kontrakty na vývoj, výrobu a dodávky paliva do Fínska a Bulharska. V auguste 2023 Westinghouse uzavrel i dohodu so spoločnosťou Slovenské elektrárne, a.s. o licencovaní a

²⁵ „Vznik, história a prevádzka systému ropovodu Adria“, *Finančné noviny*, 30.5.2022, <https://financnenoviny.com/vznik-historia-a-prevadzka-systemu-ropovodu-adria/>.

²⁶ „Vynovený ropovod Adria uvedú už čoskoro do prevádzky“, *SITA Energetika*, 22.1.2015, <https://sita.sk/venergetike/vynoveny-ropovod-adria-vedu-uz-coskoro-do-prevadzky/>.

²⁷ „Slovnaft podpísal ročnú zmluvu o preprave ropy s chorvátskou firmou JANAF. Kritizuje vysoké poplatky“, *ta3*, 26.2.2025, <https://www.ta3.com/clanok/982435/slovnaft-podpisal-rocnu-zmluvu-o-preprave-ropy-s-chorvatskou-firmou-janaf-kritizuje-vysoke-poplatky>.

²⁸ Hajko, J., *Alternatívy k ruskému jadrovému palivu* (Bratislava: Inštitút pre stratégie a analýzy, Úrad vlády SR, 2024).

²⁹ „Spustili výstavbu prvého amerického jadrového bloku AP1000 na Ukrajine“, *Energieportal*, 23.4.2024, <https://www.energie-portal.sk/Dokument/ap1000-westinghouse-ukrajina-jadrove-elektrarne-110804.aspx>.

dodávke palivových súborov pre slovenské JE Jaslovské Bohunice i Mochovce.³⁰ Zatiaľ iba s výnimkou Maďarska (JE Paks), všetky ostatné JE v členských krajinách EÚ a Ukrajine, ktoré prevádzkujú reaktory VVER-440, od roku 2023 prešli alebo postupne prechádzajú na alternatívne palivo dodávané Westinghouse, vrátane Slovenských elektrární, a.s. Medzi cenou paliva dodávaného TVEL a paliva dodávaného Westinghouse nie sú zásadné rozdiely.³¹

Navyše, prevádzkovatelia JE na Slovensku, ČR, Fínsku a Maďarsku sa dohodli na spolupráci s francúzskou spoločnosťou Framatone na spoločných investíciách do vývinu a výroby jadrového paliva pre reaktory typu VVER-440. Podľa generálneho riaditeľa Slovenských elektrární, a.s. Branislava Strýčka, prechod na neruské jadrové palivo sa rieši na dvoch frontoch, prvým je palivo spoločnosti Westinghouse, ktoré už nahrádza ruské palivo od spoločnosti TVEL, a druhým bude palivo od spoločnosti Framatone, ktoré by sa malo dostať na trh v dohľadnej dobe. Podľa neho, je v záujme prevádzkovateľov JE s reaktormi typu VVER-440, aby existovala väčšia ponuka na trhu dodávateľov jadrového paliva.³² Inými slovami, slovenské JE už nie sú závislé na dodávkach jadrového paliva z Ruska. Prvé dodávky palivových článkov od Westinghouse do slovenských JE sa uskutočnia v priebehu roku 2025 po zužitkovaní článkov od TVEL dodaných poslednýkrát v roku 2022.³³

○ Aké finančné či iné dôsledky by malo pre SR alebo tu pôsobiace firmy, keď by prestala odoberať plyn a ropu z Ruska?

Prechod na neruský plyn a ropu nemá a nebude mať negatívne finančné dôsledky pre slovenské firmy. Samozrejme, bude mať negatívne dopady na hospodárenie hlavných odberateľov – doterajších kontraktorov ruského plynu (SPP, a.s.) a ropy (Slovnaft, a.s.).

Cena ropy a ropných produktov sa odvíja od svetového trhu, spracovatelia ropy, ak chcú zarábať, sa musia snažiť znižovať vlastné výrobné náklady, aby boli schopní ponúkať svoje výrobky za konkurenčné ceny. Prechod na spracovanie neruskej ropy spôsobil Slovnaft, a.s. dodatočné náklady, ktoré môžeme odhadnúť rádovo v stovkách miliónov eur (už sme spomínali €130 mil. jednorazových investícií do adaptácie technologických procesov na spracovanie neruských značiek ropy, zhruba o €100 mil./rok drahší tranzit cez ropovod Adria v porovnaní s ropovodom Družba a pod.), avšak neprejavil sa v cenách ropných produktov pre spotrebiteľov na slovenskom trhu. Na trhu s ropnými produktmi existuje v regióne strednej Európy silná konkurencia. České a poľské rafinérie (vlastnené spoločnosťou Orlen) i rakúska OMV sú prítomné i na slovenskom trhu a sú pripravené obsadiť trhovú podiel Slovnaft, a.s. v prípade výpadku jeho produkcie. Problém Slovnaftu, a.s. nemusí automaticky znamenať i problém firiem pôsobiacich na Slovensku z hľadiska ceny a prístupu k ropným produktom. Už sme uviedli, že ukončenie sankčnej výnimky pre Slovnaft, a.s. 5 júna 2025 nespôsobilo cenové výkyvy

³⁰ „Palivo od Westinghouse prináša energetickú bezpečnosť pre krajiny s reaktormi typu VVER“, Westinghouse Slovakia, 22.7.2025, <https://info.westinghousenuclear.com/slovakia/news-insights/palivo-od-westinghouse-prin%C3%A1%C5%A1a-energetick%C3%BA-bezpe%C4%8Dnos%C5%A5-pre-krajiny-s-reaktormi-typu-vver>.

³¹ Hajko, 2024, ibid.

³² Bakoš, T., „Najškôr plyn, potom ropa. Slovensko dáva zbyhom už aj ruskému jadrovému palivu“, Pravda, 25.2.2025, <https://ekonomika.pravda.sk/energetika/clanok/658029-najskor-plyn-potom-ropa-slovensko-dava-zbyhom-uz-aj-ruskemu-jadrovemu-palivu/>.

³³ Hajko, 2024, ibid.

na trhu s ropnými produktmi a nemalo ani žiadne iné negatívne dopady na slovenských odberateľov.

V podobnej situácii ako Slovnaft, a.s. je i spoločnosť SPP, a.s., ktorá jediná na slovenskom trhu ponúka odberateľom plyn nakúpený od Gazpromu. Aj SPP, a.s. čelí zvýšeným nákladom na diverzifikáciu zdrojov a trás dodávok. Prechod na neruský plyn sa negatívne dotkne hospodárenia SPP, a.s., nie však iných slovenských firiem. Neplatí tvrdenie, že slovenské firmy majú lacnejší plyn, pretože je dovezený z Ruska. Slovenské firmy už dlhodobo platia jedny z najvyšších cien za plyn v EÚ v porovnaní s firmami v iných členských krajinách. V členských krajinách EÚ, viac ako na Slovensku za dodávky plynu platia už iba firmy vo Švédsku a Fínsku. Podľa údajov Eurostatu, vo všetkých ostatných európskych krajinách platia firmy za plyn menej než na Slovensku (sic!).³⁴ Keďže slovenské firmy platia za plyn viac než firmy napr. v Nemecku, Francúzsku a Taliansku, t.j. v krajinách, ktoré v roku 2022 prestali odoberať ruský plyn, neplatí tvrdenie, že ruský plyn je lacnejší než iný plyn nakúpený na európskom trhu alebo dovezený od neeurópskych dodávateľov. Je to celkom zarážajúce zistenie vzhľadom na rétoriku predstaviteľov súčasnej slovenskej vlády a vedenia štátnej SPP, a.s., ktorí lobujú za pokračovanie dodávok ruského plynu, argumentujúc, že je „lacný“. V každom prípade, slovenské firmy lacnotu ruského plynu nepocitujú.

Podľa dlhodobého kontraktu s Gazpromom, SPP, a.s. sa zaviazal ročne nakúpiť 6,5 mld. m³ plynu (130 mld. za 20 rokov).³⁵ Priemerná ročná spotreba Slovenska za posledných 9 rokov predstavovala 4,8 mld. m³, pritom už pred ruskou agresiou proti Ukrajine vo februári 2022 zhruba 10% dodávok zabezpečovali iné spoločnosti. Inými slovami, SPP, a.s. mohol ročne viac než zhruba 2 mld. m³ ruského plynu predáť ďalším záujemcom na európskom trhu. Ceny plynu na európskom trhu sa menia, avšak, ak vychádzame z aktuálnych cien, priemerná veľkoobchodná cena 1 m³ plynu na európskom trhu v polovici roku 2025 sa pohybovala na úrovni €1,71 (po prerátaní ceny €47 za MWh),³⁶ veľkoobchodná cena 2 mld. m³ plynu tak predstavuje €3,4 mld., čo určite nie je nezaujímavá ročná tržba. Ak zohľadníme skutočnosť, že Gazprom podľa dlhodobého kontraktu hradil náklady na prepravu 6,5 mld. m³ až na slovensko-ukrajinskú hranicu (hlavný dôvod prečo je možné z pohľadu SPP, a.s. tvrdiť, že ruský plyn je lacnejší než iný), tak pravidelný ročný zisk z predaja 2 mld. m³ plynu, ktorý takto inkasoval SPP, a.s. bol vyšší o cenu tranzitu cez územie Ukrajiny, náklady na ktorý znášal Gazprom. Samozrejme, SPP, a.s. profitoval hlavne z predaja plynu slovenským odberateľom, avšak, možnosť predávať dodatočné objemy plynu na európskom trhu a neplatenie za dopravu plynu do Slovenska, predstavovali pre SPP, a.s. viac než zaujímavý komerčný bonus z dlhodobého kontraktu s Gazpromom, ktorý sa nebude môcť zopakovať v kontraktach s inými dodávateľmi.

Inými slovami, ruský plyn je/bol lacnejší pre SPP, a.s., avšak nie pre slovenské firmy, ktoré, ako sme už uviedli, po firmách vo Švédsku a Fínsku platia najvyššiu cenu za plyn v porovnaní s inými členskými krajinami EÚ. Ceny plynu pre domácnosti sú na Slovensku regulované, avšak, SPP, a.s. neprichádzal o príjem ani pri predaji plynu domácnostiam, pretože štát dotoval a dotuje rozdiel v trhovej cene a regulovanej cene pre domácnosti. Samozrejme, strata príjmov rádovo niekoľkých miliárd eur ročne SPP, a.s., obrazne povedané, veľmi bolí. Je prirodzené, že SPP, a.s. nemá záujem na zmene výhodného modelu podnikania s ruským plynom. Pri dovoze plynu od

³⁴ „Natural gas price statistics“, Eurostat, April 2025, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Natural_gas_price_statistics#Natural_gas_prices_for_non-household_consumers.

³⁵ „SPP podpísal dohodu s ruským Gazpromom“, *Sme*, 22.11.2008, <https://index.sme.sk/c/4187575/spp-podpisal-dohodu-s-ruskym-gazpromom.html>.

³⁶ „Natural gas price statistics“, 2025, ibid.

iných dodávateľov SPP, a.s. príde o možnosti dodatočne zarábať rádovo niekoľko miliárd eur. V každom prípade platí, že komerčný problém SPP, a.s., v súvislosti s ukončením dodávok plynu z Ruska nie je problémom energetickej bezpečnosti Slovenska. Slovensko dokáže nahradiť dovoz plynu z Ruska bez toho, aby to malo negatívne dôsledky pre slovenskú ekonomiku i domácnosti.

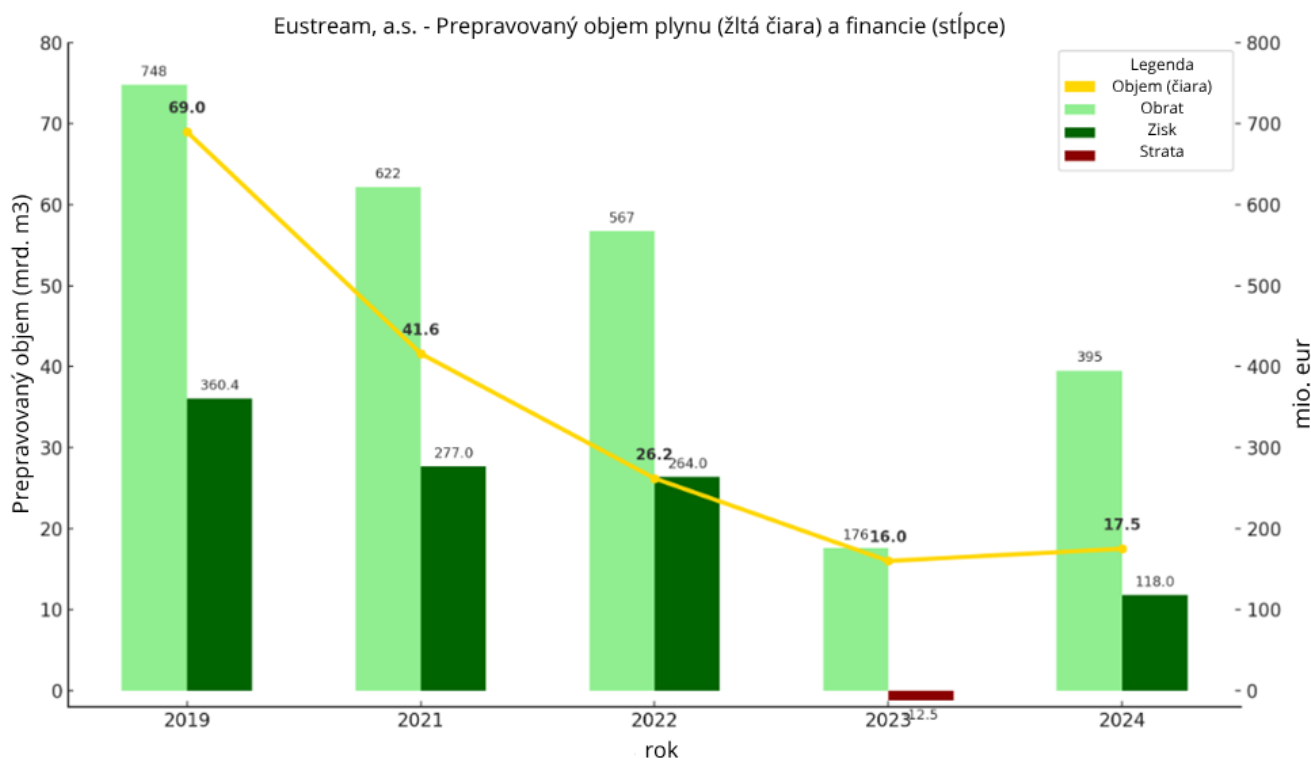
- **Od začiatku roku 2025 má SR výpadok príjmov z tranzitu plynu. Aký veľký je tento výpadok?**

K výraznému poklesu príjmov spoločnosti Eustream, a.s., ktorá je národným operátorom tranzitnej plynárenskej sústavy na území SR (100% akcionárom je SPP Infrastructure, a.s., v ktorej štát kontroluje 51% akcií a 49% akcií patrí spoločnosti EP Infrastructure dcére skupiny EPH)³⁷ došlo už v roku 2022 v dôsledku rozhodnutia Gazpromu znížiť dodávky plynu európskym zákazníkom cez tranzitný plynovod Bratstvo vedúci cez Ukrajinu do Slovenska a ďalej na západ (do ČR, Nemecka a Francúzska) a juh (do Rakúska a Talianska). V rokoch 2023-2024 tento trend pokračoval, avšak, znížený objem prepravy cez územie Ukrajiny a Slovenska bol tentokrát dôsledkom rozhodnutia európskych odberateľov ukončiť odber ruského plynu kvôli strate dôvery voči Gazpromu ako obchodnému partnerovi. Nakoniec, doprava ruského plynu cez tranzitný plynovod na území SR bola úplne zastavená od začiatku roku 2025 v dôsledku rozhodnutia spoločnosti Naftogaz Ukrajina nepredĺžiť tranzitnú dohodu s ruským Gazpromom, ktorej platnosť vypršala k 1. januáru 2025.³⁸

Množstvá plynu prepravené spoločnosťou Eustream, a.s., ako aj tržby a výsledok hospodárenia je zobrazené v nasledujúcom grafe:

³⁷ SPP Infrastructure, <https://www.sppi.sk/>.

³⁸ Prokip, A., „Russia's Gas Transit through Ukraine: End of an Era?“, Wilson Center, 4.2.2025, <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/russias-gas-transit-through-ukraine-end-era>.

Vyššie uvedené údaje³⁹ hovoria, po prvé, o tom, že neexistuje priama úmera medzi objemom prepraveného plynu cez sústavu Eustream, a.s. a hospodárskym výsledkom spoločnosti po zdanení, ktorý závisí od mnohých ďalších faktorov, ako napr. zmeny tranzitných poplatkov pre zahraničných i domácich zákazníkov, investície plánované v ďalšom období a pod. Po druhé, od roku 2015 Eustream prepravuje i plyn zo západu na východ pre Ukrajinu, t.j. nielen ruský plyn z východu na západ, inými slovami, jeho hospodársky výsledok nezávisí od roku 2015 iba od prepravy ruského plynu, ale i prepravy „európskeho“ plynu do Ukrajiny. Najväčší objem prepravy evidovaný v roku 2019 je výsledkom kombinácie relatívne vysokých objemov prepravy plynu z Ruska do európskych krajín a reverznej prepravy z Európy do Ukrajiny.

V každom prípade, tvrdenie premiéra SR Roberta Fica o tom, že Slovensko prichádza o €500 mil. ročne kvôli zastaveniu tranzitu ruského plynu cez Ukrajinu,⁴⁰ nezodpovedá skutočnosti. Akcionári SPP Infrastructure, a.s. (vláda SR a EPH) si delia zisk spoločnosti Eustream, a.s. po zdanení zhruba v pomere 50% : 50%, pričom podiel vlády na zisku sa stáva príjmom štátneho rozpočtu. Ak porovnáme straty príjmu štátneho rozpočtu zo zníženého zisku Eustream, a.s. za prepravu plynu v rokoch 2022-2024 s príjmom za predvojnový rok 2021 vo výške €138,5 mil. (50% podiel zo zisku, ktorý pripadá na vládu SR), tak strata za rok 2022 predstavuje €6 mil., za rok 2023 €138,5 mil. (pri nulovom zisku Eustream, a.s. za tento rok) a €79 mil. za rok 2024. V porovnaní s príjmami štátneho rozpočtu za rok 2021 z podielu na zisku Eustream, a.s., priemerná ročná strata príjmov štátneho rozpočtu z tranzitu plynu predstavuje €74,5 mil., t.j.

³⁹ „Eustream, a.s.“, *FinStat*, <https://www.finstat.sk/35910712> (navštívené 4.10.2025); „Nová éra bez ukrajinského tranzitu. Ako sa mení pozícia Eustream na plynárenskej mape Európy“, *Energoklub*, 31.3.2025, <https://energoklub.sk/sk/clanky/nova-era-bez-ukrajinskeho-tranzitu-ako-sa-meni-pozicia-eustream-na-plynarenskej-mape-europy/>; Potočár, R., „Zisk eustreamu sa medziročne znížil na 360 miliónov, tranzit plynu cez Slovensko klesol“, *Energieportal*, 20.1.2021, <https://www.energie-portal.sk/Dokument/zisk-eustreamu-sa-medzirocne-znizil-na-360-milionov-tranzit-plynu-cez-slovensko-klesol->.

⁴⁰ Dargaj, M., „Zastavením tranzitu plynu prideme o stovky miliónov eur. Nárast cien nebude iba problémom Slovenska, tvrdí Saková“, *SITA*, 25.1.2025, <https://sita.sk/venergetike/zastavenim-tranzitu-plynu-prideme-o-stovky-milionov-eur-narast-cien-nebude-iba-problemom-slovenska-tvrdi-sakova/>.

spolu €223 mil. za posledné tri roky. Ak by sme straty príjmov štátneho rozpočtu vypočítali v porovnaní s rokom 2019, v ktorom Eustream, a.s. prepravil najviac plynu za posledných 10 rokov, tak priemerná ročná strata v rokoch vojny (2022-2024) by sa pohybovala na úrovni zhruba €118 mil.

Jeden i druhý údaj vyššie uvedený údaj o stratách Eustream, a.s. v rokoch vojny (2022-2024) v porovnaní s rokom 2021 (posledný predvojnový rok) i 2019 (rok najvyššieho objemu tranzitu za posledných 10 rokov) je veľmi vzdialený od tvrdenia predsedu vlády SR o €500 mil. ročnej strate SR kvôli zastaveniu tranzitu ruského plynu cez Ukrajinu. Nehovoriac už o tom, že ročný zisk Eustream, a.s. sa medzi akcionárov (vláda SR a EPH) v podobe dividend nerozdeľuje vždy celý, keďže je z neho potrebné odrátať náklady na investície spoločnosti plánované v ďalšom období, tvorbu finančnej rezervy a pod. Nehovoriac už o tom, že hlavným problémom tranzitu plynu z Ruska cez Ukrajinu a Slovensko, nie je nepredĺženie tranzitnej dohody s Ruskom zo strany Ukrajiny, ale vojenská agresia Ruska proti Ukrajine a zneužitie dodávok plynu ako politického nástroja Ruska proti európskym krajinám. Výsledkom je strata dôvery hlavných európskych zákazníkov voči Gazpromu ako spoľahlivému obchodnému partnerovi. Tranzit ruského plynu cez Slovensko skončil primárne nie kvôli nepredĺženiu tranzitnej dohody s Ruskom zo strany Ukrajiny, ale primárne kvôli tomu, že nie je komu ruský plyn prepravovať.

- **Dá sa očakávať, že po skončení vojny na Ukrajine by bol na západ od Slovenska dopyt po ruskom plyne?**

Určite áno, za predpokladu, že vojna skončí scenárom, ktorý bude prijateľný pre Ukrajinu a Západ. V tomto scenári bude Rusko musieť platiť vojnové reparácie, pričom hlavným zdrojom jeho príjmov je expert ropy a zemného plynu. Obnovením odberu ruských surovín, európske krajiny budú pomáhať Rusku splácať vojnové reparácie a zároveň tak prispejú k posilneniu jeho hospodárskej stability. Návrat európskych krajín k ruským surovinám bude politickým rozhodnutím, nie ekonomickou nevyhnutnosťou. Uvedený scenár by sa mal chápať tak, že Rusko už nebude schopné pokračovať vo vojne. V každom inom scenári ukončenia a/alebo pokračovania vojny nebudú existovať ani ekonomické a ani politické dôvody pre obnovenie dodávok ruských energetických surovín do európskych krajín.

Alexander Duleba je expertom na zahraničnú politiku vo Výskumnom centre Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku (SFPA), ktoré viedol v rokoch 2000-2019. Od roku 2010 vyučuje aj na univerzite v Prešove. V roku 2019 mu bol udelený titul profesora na Masarykovej univerzite v Brne. V rokoch 2021 – 2023 bol poradcom premiéra Eduarda Hegera pre Ukrajinu.